

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО
Механіко-математичний факультет
Кафедра фінансів та обліку

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор із науково-педагогічної роботи
О.А. Кузнецова
«27» серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Ступінь бакалавра

07 Управління та адміністрування

072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування

2020 – 2021 навчальний рік

Розробник: Корнева Наталя Олександрівна, доцент кафедри фінансів та обліку,
кандидат економічних наук, доцент _____ (Корнева Н.О.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів та обліку

Протокол № 1 від «26» серпня 2020 року

Завідувач кафедри _____ (Корнева Н.О.)

Програму погоджено з гарантом ОП Фінанси, банківська справа та страхування
_____ (Корнева Н.О.)

Анотація

Розвиток ринкових відносин в Україні, підвищення підприємницької активності, розширення можливостей залучення фінансових ресурсів із зовнішніх джерел для організації бізнесу обумовлюють необхідність досконалого процесу управління фінансовою діяльністю суб'єктів господарювання з урахуванням їхньої організаційно-правової форми.

Курс «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання» є дисципліною для підготовки фахівців у галузі фінансів і охоплює головні питання фінансування підприємств за рахунок власного та позикового капіталу, дивідендну політику, види та методи оцінки фінансових інвестицій та інші аспекти фінансової діяльності підприємств в ринковій економіці. Дисципліна «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання» вивчається як теоретичний курс, який закладає основи щодо аналізу економічних та фінансових відносин у суспільстві.

Навчальна дисципліна «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання» вивчається після засвоєння студентами дисциплін: «Фінанси», «Фінанси підприємств», «Фінансовий аналіз» та забезпечує вивчення дисциплін: «Фінансовий менеджмент», «Фінансова санація і банкрутство підприємств», «Фінансовий контролінг».

Ключові слова:

Фінансова звітність, власний капітал, позиковий капітал, дивідендна політика, джерела фінансування, оцінка вартості підприємств, зовнішньоекономічних операцій.

Summary

The development of market relations in Ukraine, increasing business activity, expanding opportunities to attract financial resources from external sources for business organization necessitate a perfect process of managing the financial activities of economic entities, taking into account their organizational and legal form.

The course "Financial Activity of Business Entities" is a discipline for training professionals in the field of finance and covers the main issues of financing enterprises through equity and debt capital, dividend policy, types and methods of valuing financial investments and other aspects of financial activities in market economies. The discipline "Financial activity of economic entities" is studied as a theoretical course, which lays the foundations for the analysis of economic and financial relations in society.

The discipline "Financial activity of business entities" is studied after students master the disciplines: "Finance", "Enterprise Finance", "Financial Analysis" and provides the study of disciplines: "Financial Management", "Financial Rehabilitation and Bankruptcy of Enterprises", "Financial Controlling ».

Keywords:

Financial statements, equity, debt capital, dividend policy, sources of financing, valuation of enterprises, foreign economic transactions.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів –8	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Вибіркова
	Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування	
Індивідуальне науково-дослідне завдання-мультипрезентація одного з напрямів фінансової діяльності суб'єктів господарювання	Ступінь бакалавра	Рік підготовки:
		1ск, 3-й
Семестр		
5-й ,6-й		
Загальна кількість годин - 240		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –2 самостійної роботи студента - 5		Лекції – 20/10 год.
		Практичні – 30/20 год.
		Самостійна робота – 100/60 год.
		Вид контролю: іспит

Мова викладання – українська

Електронна адреса дистанційного курсу на платформі Moodle – <http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=1721>

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить для денної форми навчання – 240 год.: 80 год. – аудиторні заняття, 160 год. – самостійна робота (33% / 67%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Мета курсу: формування у студентів професійних знань з теорії і практики фінансових відносин суб'єктів господарювання, формування фінансових ресурсів, фінансового планування, організації фінансової діяльності підприємств.

Завдання курсу:

- вивчення змісту та основних напрямків фінансової діяльності підприємств;
- вивчення способів і методів забезпечення ліквідності підприємства та його фінансової рівноваги;
- ознайомлення з методами формування власного та позичкового капіталу підприємства різних форм власності;
- вивчення особливостей фінансової діяльності суб'єктів господарювання у сфері зовнішньоекономічних відносин та організації фінансових взаємовідносин підприємств з державою;
- визначення особливостей, пов'язаних з формуванням оптимальної дивідендної політики підприємства;
- характеристика відносин, що виникають у процесі здійснення інвестиційної діяльності;
- ознайомлення з практичними аспектами оцінювання вартості підприємства;
- ознайомлення із фінансовими аспектами проведення реорганізації;
- оволодіння практичними навиками використання можливих форм фінансування підприємств, методами та прийомами фінансового контролінгу.

Передумови для вивчення дисципліни:

Передумови для вивчення дисципліни: базується на знаннях, які попередньо отримані студентами з інших дисциплін, передбачених навчальним планом, а саме:

суспільними – економічною теорією, мікроекономікою, макроекономікою, філософією, для того щоб знати зміст основних економічних категорій і економічних законів розвитку суспільства, а також категорій діалектики;

профільючими – фінансовим обліком, управлінським обліком, економічним аналізом, статистикою, економетрією, фінансами, маркетингом, менеджментом, бухгалтерською звітністю.

Навчальна дисципліна складається з 8-и кредитів.

Програмні результати навчання:

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

1. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК10. Здатність працювати у команді.

II. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

ПРО9. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

III. Інтегральна компетентність (ІНК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризуються невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Основи фінансової діяльності суб'єктів господарювання

Тема 2. Особливості фінансування підприємств різних форм організації бізнесу

Тема 3. Формування власного капіталу підприємств

Тема 4. Внутрішні джерела фінансування підприємства

Тема 5. Дивідендна політика підприємства

Тема 6. Фінансування підприємства за рахунок запозичених ресурсів

Тема 7. Фінансова діяльність на етапі реорганізації підприємства

Тема 8. Фінансове інвестування підприємства

Тема 9. Оцінювання вартості підприємства

Тема 10. Фінансова діяльність підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин

Тема 11. Фінансовий контролінг на підприємстві

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Тема 1.1. Основи фінансової діяльності суб'єктів господарювання

Зміст та завдання фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Поняття фінансування. Класифікація форм фінансування за джерелами походження капіталу. Критерії прийняття рішень у сфері фінансування.

Організація фінансової роботи підприємства. Компетенція та функції фінансових служб підприємства. Зміст, форми та напрямки правового регулювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

Теоретичні джерела фінансової діяльності підприємств.

Правила фінансування підприємств. Золоте правило фінансування. Золоте правило балансу. Правила збереження ліквідності. Правило вертикальної структури капіталу. Забезпечення ліквідності підприємства та його фінансової рівноваги. Оптимізація структури капіталу.

Кредит 2. Тема 2.1. Особливості фінансування підприємств різних форм організації бізнесу

Класифікація суб'єктів господарювання за правом власності та організаційно-правовою формою ведення бізнесу. Критерії прийняття рішення про вибір правової форми організації бізнесу. Об'єднання підприємств.

Особливості фінансової діяльності: приватних підприємств; товариств з обмеженою відповідальністю; акціонерних товариств; командитних, повних товариств; підприємств з іноземними інвестиціями. Специфіка фінансової діяльності кооперативів.

Фінансування спільної діяльності підприємств на основі договорів кооперації. Відповідальність учасників спільної діяльності. Порядок ведення фінансового та податкового обліку при здійсненні фінансування спільної діяльності підприємств. Оподаткування спільної діяльності підприємств. Договори кооперації з нерезидентами.

Фінансова діяльність державних та казенних підприємств: зміст та особливості її здійснення.

Кредит 3. Тема 3.1. Формування власного капіталу підприємств

Власний капітал підприємства, його функції та складові частини. Статутний капітал. Додатковий капітал. Початкове формування статутного капіталу підприємств різних форм власності. Умови та механізм емісії, розміщення та обслуговування акцій. Правове регулювання руху статутних капіталів.

Вартість залучення власного капіталу. Податкові аспекти формування власного капіталу підприємства. Збільшення та зменшення статутного капіталу підприємств: цілі, методи та джерела. Переважні права на придбання цінних паперів нової емісії як інструмент захисту інтересів інвесторів. Встановлення курсу емісії нових акцій. Балансовий, номінальний і ринковий курси акцій.

Звіт про власний капітал підприємства. Мета складання і порядок узгодження з іншими формами фінансової звітності.

Тема 3.2. Внутрішні джерела фінансування підприємства

Класифікація внутрішніх джерел фінансування підприємств. Самофінансування та його роль у формуванні фінансових ресурсів суб'єктів господарювання. Форми самофінансування.

Відкрите самофінансування. Поняття тезаврації прибутку підприємства. Нерозподілений прибуток та його економічний зміст. Приховане самофінансування.

Амортизаційні відрахування та забезпечення наступних витрат і платежів як внутрішні джерела фінансування.

Формування та використання чистого грошового потоку на підприємстві. Cash-flow як чистий грошовий потік на підприємстві. Звіт про рух грошових коштів.

Кредит 4. Тема 4.1. Дивідендна політика підприємства

Зміст, значення та основні засади дивідендної політики. Фактори дивідендної політики. Теорії в галузі дивідендної політики. Типи дивідендної політики та методи нарахування дивідендів.

Виплата дивідендів корпоративними правами. Подрібнення акцій (часток) як інструмент дивідендної політики.

Порядок нарахування дивідендів. Джерела та форми виплати дивідендів. Ефективність дивідендної політики.

Особливості нарахування дивідендів акціонерними товариствами і товариствами з обмеженою відповідальністю.

Методи нарахування дивідендів: переваги та недоліки.

Оподаткування дивідендів. Оподаткування розподіленого та нерозподіленого прибутку як фактор дивідендної політики.

Кредит 5 Тема 5.1. Фінансування підприємства за рахунок запозичених ресурсів

Поняття та склад позикових ресурсів підприємства. Визначення потреби підприємства

в позикових ресурсах. Довгострокові та короткострокові банківські кредити. Кредити в іноземній валюті від резидентів і нерезидентів.

Порівняльна характеристика різних видів кредитного забезпечення. Діяльність підприємств щодо отримання банківських кредитів.

Порівняльна оцінка доцільності фінансування основних фондів по лізингу та на основі використання кредитних ресурсів.

Комерційне кредитування підприємств: значення та різновиди. Облігації підприємств. Кредиторська заборгованість як джерело формування фінансових ресурсів. Оцінка вартості капіталу, залученого на основі комерційного кредитування.

Державне кредитування підприємств та одержання державних гарантій.

Факторинг як специфічний кредитний субститут.

Кредит 6. Темаб.1 Фінансова діяльність на етапі реорганізації підприємства

Реорганізація як специфічний напрям фінансової діяльності підприємств. Мета та завдання реорганізації підприємств. Оцінка ефективності реорганізації підприємства.

Реорганізація, спрямована на укрупнення підприємства: злиття, поглинання, приєднання. Фінансовий механізм укрупнення підприємств. Визначення пропорції обміну корпоративних прав під час реорганізації: мета, методи.

Реорганізація, спрямована на розукрупнення підприємств: поділ, виділення. Фінансовий механізм розукрупнення підприємств.

Перетворення як особлива форма реорганізації. Роль перетворення в оптимізації фінансування підприємства.

Зміст і порядок складання реорганізаційної угоди. Передатний та розподільний баланси.

Тема 6.2. Фінансове інвестування підприємства

Фінансові вкладення підприємств, їх види та джерела формування. Диверсифікація фінансових вкладень. Види доходів від фінансово-інвестиційної діяльності.

Оцінка інвестиційної привабливості підприємств.

Поточні фінансові вкладення. Фінансові інвестиції в асоційовані, дочірні та спільні підприємства. Вкладення в боргові фінансові інструменти.

Оцінка доцільності фінансових інвестицій. Моделі та методи оцінки вартості фінансових інструментів. Метод дисконтування. Метод внутрішньої норми прибутковості. Показник дюрації.

Методи оцінки фінансових інвестицій при відображенні їх у фінансовій звітності. Справедлива вартість фінансових інвестицій. Оцінка фінансових інвестицій в асоційовані та дочірні підприємства за методом участі в капіталі.

Кредит 7 Тема 7. 1 Оцінювання вартості підприємства

Економічна сутність оцінки вартості підприємства. Необхідність, завдання та принципи оцінки вартості підприємства. Вартість підприємства і середньозважена вартість капіталу.

Методичні підходи до оцінки вартості підприємства. Дохідний підхід: метод дисконтування чистих грошових потоків, метод капіталізації доходу. Ставка дисконту та ставка капіталізації. Майновий (витратний) підхід. Ринковий (порівняльний) підхід в оцінці вартості підприємства: зіставлення мультиплікаторів і порівняння продажів.

Практична робота з оцінки вартості підприємства. Порядок здійснення оцінки. Звіт про оцінку вартості підприємства.

Тема 7.2 Фінансова діяльність підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин

Види зовнішньоекономічних операцій. Законодавче регулювання зовнішньоекономічних відносин. Порядок здійснення експортно-імпортних операцій. Форми зустрічної торгівлі.

Розрахунки по експортно-імпортним операціям. Інструменти забезпечення платежів. Правила ІНКОТЕРМС. Зовнішньоекономічні ризики.

Укладання зовнішньо-торгівельних контрактів. Зовнішньо-торгівельне посередництво.

Митне оформлення та оподаткування зовнішньоторговельних операцій. Основа

нарахування податків і платежів, які сплачуються у процесі митного оформлення вантажів.

Кредит 8 Тема 8.1. Фінансовий контролінг на підприємстві

Суть та необхідність фінансового контролінгу. Основні завдання та функції фінансового контролінгу. Стратегічний та оперативний фінансовий контролінг. Організація фінансового контролінгу на підприємстві.

Координація як центральна функція контролінгу. Внутрішній аудит, консалтинг та методологічне забезпечення системи функцій контролінгу.

Система раннього попередження та реагування: основні завдання та порядок організації.

Бюджетування як функція фінансового контролінгу. Загальна схема та принципи бюджетування. Система бюджетів на підприємстві. Способи бюджетування. Бюджетний контроль та аналіз відхилень.

Методи контролінгу. Вартісний аналіз. Портфельний аналіз та сфера його застосування. Бенчмаркінг та його зміст. Аналіз сильних і слабких місць. Аналіз точки безбитковості. Метод директ-костінг.

Методи фінансового прогнозування. Суб'єктивні (експертні) методи визначення прогнозу показників.

4. Структура навчальної дисципліни
Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.
Кредит 1.					
1.1. Основи фінансової діяльності суб'єктів господарювання	24	2	4		18
Кредит 2.					
2.1. Особливості фінансування підприємств різних форм організації бізнесу	24	4	4		16
Кредит 3					
3.1. Формування власного капіталу підприємств	26	4	6		16
3.2. Внутрішні джерела фінансування підприємства	24	2	6		16
Кредит 4.					
4.1. Дивідендна політика підприємства	26	4	4		18
Кредит 5.					
5.1. Фінансування підприємства за рахунок запозичених ресурсів	26	4	6		16
Всього за 1 семестр	150	20	30		100
Кредит 6.					
6.1. Фінансова діяльність на етапі реорганізації підприємства	22	2	4		12
6.2. Фінансове інвестування підприємства	22	2	4		12
Кредит 7.					
7.1. Оцінювання вартості підприємства	22	2	4		12
7.2. Фінансова діяльність підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин	18	2	4		12
Кредит 8					

8.1. Фінансовий контрольінг на підприємстві	14	2	4		12
Всього за 2 семестр	90	10	20		60
Усього годин	240	30	50		160

4. Теми лекційних занять

Денна форма навчання

№	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1	Тема 1 Основи фінансової діяльності суб'єктів господарювання	2
Кредит 2.		
2	Тема 2 Особливості фінансування підприємств різних форм організації бізнесу	4
Кредит 3.		
3	Тема 3. Формування власного капіталу підприємств	4
4	Тема 4. Внутрішні джерела фінансування підприємства	2
Кредит 4.		
5	Тема 5. Дивідендна політика підприємства	4
Кредит 5.		
6	Тема 6. Фінансування підприємства за рахунок запозичених ресурсів	4
	Всього за 1 семестр	20
Кредит 6.		
7	Тема 7. Фінансова діяльність на етапі реорганізації підприємства	2
8	Тема 8. Фінансове інвестування підприємства	2
Кредит 7.		
9	Тема 9. Оцінювання вартості підприємства	2
10	Тема 10. Фінансова діяльність підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин	2
Кредит 8.		
11	Тема 11. Фінансовий контрольінг на підприємстві	2
	Всього за 2 семестр	10
	Разом	30

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	<i>Кредит 1.</i>	

	Тема 1.	
<i>Кредит 2.</i>		
	Тема 2.	
<i>Кредит 3.</i>		
	Тема 3.	
		Разом

**5. Теми практичних занять
Денна форма навчання**

№	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1	Тема 1 Основи фінансової діяльності суб'єктів господарювання	4
Кредит 2.		
2	Тема 2 Особливості фінансування підприємств різних форм організації бізнесу	4
Кредит 3.		
3	Тема 3. Формування власного капіталу підприємств	6
4	Тема 4. Внутрішні джерела фінансування підприємства	6
Кредит 4.		
5	Тема 5. Дивідендна політика підприємства	4
Кредит 5.		
6	Тема 6. Фінансування підприємства за рахунок запозичених ресурсів	6
	Всього за 1 семестр	30
Кредит 6.		
7	Тема 7. Фінансова діяльність на етапі реорганізації підприємства	4
8	Тема 8. Фінансове інвестування підприємства	4
Кредит 7.		
9	Тема 9. Оцінювання вартості підприємства	4
10	Тема 10. Фінансова діяльність підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин	4
Кредит 8.		
11	Тема 11. Фінансовий контролінг на підприємстві	4
12	Всього за 2 семестр	20
13	Разом	50

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1.</i>		
	Тема 1.	
<i>Кредит 2.</i>		
	Тема 2.	
<i>Кредит 3.</i>		
	Тема 3.	
	Разом	

6. Теми лабораторних занять *Не передбачено навчальним планом*

7. Завдання для самостійної роботи Денна форма навчання

№	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1	Тема 1 Основи фінансової діяльності суб'єктів господарювання	18
Кредит 2.		
2	Тема 2 Особливості фінансування підприємств різних форм організації бізнесу	16
Кредит 3.		
3	Тема 3. Формування власного капіталу підприємств	16
4	Тема 4. Внутрішні джерела фінансування підприємства	16
Кредит 4.		
5	Тема 5. Дивідендна політика підприємства	18
Кредит 5.		
6	Тема 6. Фінансування підприємства за рахунок запозичених ресурсів	16
	Всього за 1 семестр	100
Кредит 6.		
7	Тема 7. Фінансова діяльність на етапі реорганізації підприємства	12
8	Тема 8. Фінансове інвестування підприємства	12
Кредит 7.		
9	Тема 9. Оцінювання вартості підприємства	12
10	Тема 10. Фінансова діяльність підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин	12
Кредит 8.		
11	Тема 11. Фінансовий контролінг на підприємстві	12

	Всього за 2 семестр	60
	Разом	160

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	<i>Кредит 1.</i>	
	Тема 1.	
	<i>Кредит 2.</i>	
	Тема 2.	
	<i>Кредит 3.</i>	
	Тема 3.	
	Разом	

8. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання виконують студенти самостійно під Індивідуальне науково-дослідне завдання виконують студенти самостійно під керівництвом викладача. Завдання виконується окремо кожним студентом за його вибором.

За результатами виконання індивідуального завдання студенти здобувають практичні навички:

здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:

- 1) робота виконується за заданою тематикою;
- 2) є самостійною роботою студента;
- 3) при розрахунках використовується звітність реально функціонуючих суб'єктів господарювання.

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є

систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацювати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу кредиту.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється **відмінно** якщо він глибоко засвоїв основні поняття, повністю опрацював рекомендовану літературу і вільно використовує отриману з них та з суміжних навчальних дисциплін інформацію у відповідях на поставлені питання, без помилок виконує навчальні завдання, самостійно і критично вміє аналізувати явища і процеси, що відбуваються у банківській сфері та робить правильні узагальнення та висновки;

Студенту виставляється **дуже добре** якщо він засвоїв основні поняття, суть аналізу банківської діяльності, основні етапи та особливості їх розвитку, в основному опрацював рекомендовану літературу і без значних труднощів використовує отриману з них та з суміжних навчальних дисциплін інформацію у відповідях на поставлені питання, без суттєвих помилок виконує інші навчальні завдання, самостійно вміє аналізувати явища і процеси, що відбуваються у банківській сфері, та в основному робить правильні узагальнення та висновки;

Студенту виставляється **добре** якщо він засвоїв основні поняття, суть аналізу банківської діяльності, основні етапи та особливості їх розвитку, в основному опрацював рекомендовану літературу і без значних труднощів використовує отриману з них та з суміжних навчальних дисциплін інформацію у відповідях на поставлені питання, без суттєвих помилок виконує інші навчальні завдання, самостійно, але з навідними питаннями вміє аналізувати явища і процеси, що відбуваються у банківській сфері, та в основному робить правильні узагальнення та висновки;

Студенту виставляється **достатньо** якщо він точно засвоїв основні поняття, суть аналітичного процесу, основні етапи та особливості їх розвитку, ознайомився з рекомендованою літературою, може іноді залучати знання та інформацію з інших навчальних дисциплін, робить правильні узагальнення та висновки;

Студенту виставляється **задовільно** якщо він не точно і не повно засвоїв основні поняття, суть аналітичного процесу, основні етапи та особливості їх розвитку, недостатньо ознайомився з рекомендованою літературою, не може вільно залучати знання та інформацію з інших навчальних дисциплін, правильні узагальнення та висновки робить, як правило, з допомогою викладача

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів:

Відповідний **розподіл балів, які отримують студенти** за 5 кредитів.

Кількість балів у кінці **семестру** повинна складати від 300 до 500 балів (за 3-5 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Розподіл балів, які отримують студенти під час аудиторних занять впродовж 1-го семестру, наведений в таблиці.

Поточне тестування та самостійна робота						Контрольна робота	Накопичувальні бали/сума
T 1	T2	T3	T4	T5	T6		
50	70	70	70	70	70	100	500/100*

* Коефіцієнт для іспиту -0,6. Залік оцінюється в 40 б.

Розподіл балів, які отримують студенти під час аудиторних занять впродовж другого семестру, наведений в таблиці.

Поточне тестування та самостійна робота					Контрольна робота	Накопичувальні бали/сума
T7	T8	T9	T10	T11		
40	40	40	40	40	100	300/100*

* Коефіцієнт для іспиту -0,6. Залік оцінюється в 40 б.

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

12. Рекомендована література

Базова

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К.: Офіційне видавництво Верховної Ради України, 1996. – 115 с.
2. Господарський кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України від 16.01.2003 № 436-IV, зі змінами та доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Цивільний кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України від 16.01.2003 № 435-IV, зі змінами та доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Митний кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України 11 липня 2002 р., зі змінами та доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Про акціонерні товариства: Закон України прийнятий Верховною Радою України від 17 вересня 2008 року № 514-VI із змінами і доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. Про банки і банківську діяльність: Закон України прийнятий Верховною Радою України 21 грудня 2000 року №2156-111 із змінами і доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України прийнятий Верховною Радою України від 16 липня 1999 року №996-XIV, зі змінами та доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>.
8. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України прийнятий Верховною Радою України 14 травня 1992 року №2343-XII із змінами та доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>.
9. Про господарські товариства: Закон України прийнятий Верховною Радою України

від 19 вересня 1991 року N 1576-XII, зі змінами і доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>.

10. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням: Закон України прийнятий Верховною Радою України від 18 січня 2001 року №2240-111, зі змінами та доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>.

11. Про захист економічної конкуренції: Закон України прийнятий Верховною Радою України від 11.01.2001 року, зі змінами і доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>.

12. Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України прийнятий Верховною Радою України 26 червня 1997 року зі змінами та доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>.

13. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України прийнятий Верховною Радою України від 16 квітня 1991 року, зі змінами і доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>.

14. Про інвестиційну діяльність: Закон України прийнятий Верховною Радою України 18 вересня 1991 року №1561-ХП із змінами і доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>.

15. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті: Закон України від 23.09.1994 року №185/94-ВР, зі змінами і доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>.

16. Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій в галузі зовнішньоекономічної діяльності: Закон України від 23.12.1998 року № 351-XIV, зі змінами і доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>.

17. Про режим іноземного інвестування: Закон України прийнятий Верховною Радою України 19 березня 1998 року, зі змінами і доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>.

18. Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування: Закон України прийнятий Верховною Радою України від 11 січня 2001 року №2213-111, зі змінами та доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>.

19. Про фінансовий лізинг: Закон України прийнятий Верховною Радою України від 16 грудня 1997 року №723/97 зі змінами та доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>.

20. Про цінні папери і фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV зі змінами та доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>.

21. Про застосування Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів: Указ Президента України від 04.10.1994 року № 567/94 зі змінами і доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>.

22. Про впровадження механізму страхування експортних та кредитних ризиків: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 серпня 1998 р. № 1280 // <http://zakon.rada.gov.ua>.

23. Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Декрет Кабінету Міністрів України від 19 лютого 1993 р. № 15-93, зі змінами і доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>.

24. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: Затверджено наказом Міністерства економіки України від 17.01.2001 року № 10 // <http://zakon.rada.gov.ua>.

25. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів): Затверджено Наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України 06.09.01 № 201 // <http://zakon.rada.gov.ua>.

26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 "Баланс", затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 № 87, зі змінами та доповненнями // <http://zakon.rada.gov.ua>

27. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати «ІНКОТЕРМС» видання МТП № 560.

28. Азаренкова Г.М. Фінанси підприємств: Навчальний посібник для самост. вивчення дисципліни. – 2-ге вид., випр. і доп. / Г.М. Азаренкова, Т.М. Журавель, Р.М. Михайленко. - К.: Знання -Прес, 2006. - 287 с.

29. Аранчій В.І. Фінанси підприємств: Навчальний посібник / В.І. Аранчій. – К.: ВД "Професіонал", 2004. - 304 с.

30. Аранчій В.І. Фінансова діяльність підприємств: Навчальний посібник / В.І. Аранчій, В.Д. Чумак, О.Ю. Смолянська, Л.В. Черненко. – К.: ВД «Професіонал» 2004. – 240с.
31. Бандурка О.М. Фінансова діяльність підприємства: Підручник / О.М. Бандурка, М.Я. Коробов, П.І. Орлов, К.Я. Петрова. -К.: "Либідь", 2002. - 348 с.
32. Біла О.Г. Фінанси підприємств: Навчальний посібник / О.Г. Біла. – Львів: «Магнолія 2006», 2008. – 383 с.
33. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник / І.О. Бланк. – К.: Ельга, 2008. – 724с.
34. Воловець Я.В. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. Посібник / Я.В. Воловець. – К.: Алерта, 2006. – 199с.
35. Власова Н.О. Фінанси підприємств: Навч. Посібник / Н.О. Власова, О.А. Круглова, Л.І. Безгінова. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 271 с.
36. Гриньова В.М. Фінанси підприємств: Навчальний посібник. - 3-тє вид., стер. / В.М. Гриньова, В.О. Коюда. - К.: Знання -Прес, 2006. - 423 с.
37. Зінь Е. А. Планування діяльності підприємства : підруч. / Е. А. Зінь, М. О. Турченко. – К. : Професіонал, 2004. – 320 с. – ISBN 966-8556-20-8
38. Зятковський І.В. Фінанси підприємств: Навчальний посібник. - 2-ге вид., випр. і доп. / І.В. Зятковський. – К.: Кондор - 2003. - 364 с.
39. Кірейцев Г.Г. Фінанси підприємств: Навч. посібник: Курс лекцій / Г.Г. Кірейцев. - Київ: ЦУЛ, 2002. - 268 с.
40. Коваленко В. Н. Зовнішньоекономічна діяльність як напрям розвитку світогосподарських зв'язків: теоретичні основи, інструменти і заходи стимулювання / В. Н. Коваленко // Інвестиції: практика та досвід. – 2008. – №18. – С. 28-32. – Бібліогр.: с.32
41. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посіб. / М.Я. Коробов. - К.: Т-во "Знання", КОО, 2000. -311с.
42. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність. Навчальний посібник / Майорова Т.В. – К.: ЦУЛ, 2003. – 376с.
43. Онисько С.М., Марич П.М. Фінанси підприємств: Підручник для студентів вищих закладів освіти. – друге видання виправлене і доповнене / С.М. Онисько, П.М. Марич. – Львів: „Магнолія 2006”, 2008. – с. 367.
44. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. Посібник / О.О. Терещенко. – К.: КНЕУ, 2000.
45. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. Посібник / О.О. Терещенко. – К.: КНЕУ, 2003. – 554с.
46. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств: Практикум / О.С. Філімоненков. - К: Ельга, 2003. - 212 с.
47. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств: Навчальний посібник / О.С. Філімоненков. - К.: Кондор, 2005. - 400 с.
48. Навчально-методичний комплекс дисципліни.
49. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Методичні рекомендації щодо виконання курсових робіт. – Миколаїв: РВЦ МНУ, 2010.- 24с.
50. Опорний конспект лекцій з фінансової діяльності та суб'єктів господарювання/ Укл.: Корнєва Н.О.- Миколаїв: МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2018.-88с.
51. Збірник практичних завдань для студентів денної та заочної форми навчання// Укл.: Корнєва Н.О.- Миколаїв: МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2016.-25с.

Додаткова література

Допоміжна

1. Бланк И.А. Управление активами. – К.: Ника-Центр, 2000. – 720 с.
2. Бланк И.А. Управление использованием капитала. – К.: Ника-Центр, 2000. – 656 с.
3. Брігхем Є.Ф. Основи фінансового менеджменту. – К.: Молодь, 1997. – 100 с.
4. Корнєва Н.О. Шляхи покращення фінансового стану підприємств/Н.О.Корнєва, І.О.Шаповалова// Науковий вісник Миколаївського державного університету імені

- В. О. Сухомлинського : збірник наукових праць. / гол. ред. В. Д. Будак, гол. ред. сер. І. Т. Кіщак. – Випуск 1 (1, червень 2013). – (Серія «Економічні науки»). – Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2013.-с.70-75.
5. Корнева Н.О. Проблеми та напрями формування ефективної політики управління грошовими потоками підприємств / Н.О. Корнева // Zbiór raportów naukowych. Współczesna nauka. Katowice. Czesc3/3. 2013roku. Str. 70-74
 6. Корнева Н.О. Прогнозування фінансової звітності в умовах фінансово-економічної кризи / Н.О. Корнева // Науково-практичний журнал «Глобальні та національні проблеми економіки». – Миколаїв: Коміна, 2014р. – №2. – С. 138-142.
 7. Корнева Н.О. Шляхи підвищення ефективності використання власного капіталу в системі споживчої кооперації / Н.О. Корнева // Збірник наукових праць ХКТЕІ. – Хмельницький: ХКТЕІ. – 2014. – С. 280-285.

13. Інформаційні ресурси

Корнева Н.О. Зміст курсу «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання». Персональний Web – ресурс викладача. Інтернет – ресурс. – Джерело доступу [<http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=1721>]